

MILAN KOVÁŘ

LVI
CE

ŽENY VE ZVLÁŠTNÍCH SLUŽBÁCH

Mladá fronta

tajný
ARCHIV

MILAN KOVÁŘ
LVICE / Ženy ve zvláštních službách

MLADÁ FRONTA

ŽENY VE ZVLÁŠTNÍCH SLUŽBÁCH

MILAN KOVÁŘ / LVICE

MLADÁ FRONTA

© Milan Kovář, 2017

ISBN 978-80-204-4702-6 (pdf)

Věnováno bojovníkům proti zlu

OBSAH

Úvod	11
OZBROJENÉ SLOŽKY	
Zvláštní jednotky	18
Česká republika	18
Rusko (SSSR)	31
Ukrajina	44
Polsko	45
Srbsko (<i>Jugoslávie, Černá Hora</i>)	50
Francie	52
Velká Británie	63
USA	84
Kuba	106
Izrael	107
Další světové státy (<i>Korejská republika, Indie, Pákistán, Afghánistán, Filipíny, Malajsie, Turecko, JAR, Eritrea, Libye, Lucembursko, SRN, Norsko, Řecko, Itálie, Portugalsko a Španělsko</i>)	114
Zpravodajské služby	122
Česká republika	124
Rusko (SSSR)	130
Polsko	146
Německo	147

Německá demokratická republika	154
Maďarsko	159
Francie	161
Velká Británie	166
USA	174
Izrael	194
Čína	199
Severní Korea	201
Tchaj-Wan	204
Japonsko	206

TERORISMUS A ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

Terorismus	212
Rusko (SSSR)	213
Palestina	216
Itálie	218
Německo	220
Francie	224
Švýcarsko	227
USA	229
Irsko	232
Belgie	234
Mezinárodní	236

Organizovaný zločin	238
USA	238

Příloha

Sovětské odstřelovačky

(S kontem do 50 potvrzených zásahů)	242
---	-----

Prameny	244
---------------	-----

◎ ÚVOD ◎

Z objektivního hlediska je nutno přiznat velký podíl žen na historii a tím i na konfliktech, které jsou nedílnou součástí historie. Pomineme-li ryze ženský vliv na tuto specifickou součást historie, zůstane nám přímá účast žen na konfliktech. Zpočátku se jednalo „pouze“ o účast v roli markytánek, ošetřovatelek (kromě excesů některých žen převlečených za muže, jak ještě budeme svědky dále). Ale již v první světové válce nastal obrat, kdy se do řad armády (pravidelných jednotek) začaly dostávat rovněž ženy. Na druhé straně se mnoho žen objevilo také v analytických útvarech, předchůdcích moderních zpravodajských služeb. A právě tato stránka má své hluboké kořeny. Jak ostatně ještě uvidíme, ženy byly a jsou vítanými pracovnicemi zpravodajských služeb a nejen jich. Existují historické prameny o židovské ženě Rachab, která Mojžíšovým vojskům umožnila dobýt město v Kanaánu. Další žena jménem Jáhel Cinejská zase lstí a úskokem zabila generála vojsk Kanaánských Sisera, čímž demoralizovala vojáky a završila tak úspěch Mojžíšových vojsk.

Nepoměrně větší podíl žen byl pak již na frontách druhé světové války, kde se střetly síly svobodného světa s fašismem. Přesto se zaměříme spíše na účast žen v řadách zvláštních sil, zpravodajských služeb (jejichž svět se často prolíná), ale i teroristických skupin.

Nejprve však dovolte malý historický úvod.

Dnes ženy stále více nastupují na místa, která donedávna byla doménou mužů. Stávají se tak součástí řad vojáků – bojovníků, navazují na proslulé Amazonky a nelze opomenout ani české bojovnice vedené Vlastou.

Právě Amazonky, má-li být náš historický úvod kompletní, nelze ponechat stranou. Amazonky neboli kmen bojovných žen, v podstatě matriarchální společenství, existovaly podle řeckých historiků v oblasti tzv. Malé Asie. Někdy bývá také uváděna oblast Krymu, pobřeží Černého moře, které se ve starověku nazývalo Amazonské. Právě starověký název tohoto moře vznikl podle označení zmíněného kmene, zatímco název tohoto kmene vychází z řeckého slova AMAZOI, neboli bezprse, což souviselo s jejich zasvěcovacím rituálem. Podle řeckých historiků se jednalo o několik kmenových skupin žijících na popsaném území, kde vládly ženy vybírající si muže z okolních kmenů pouze pro plození dětí. Pokud nebyl muž po splnění tohoto úkolu zabit, zůstával pak doma, staral se o domácnost a neměl žádná práva. Ještě horší osud potkával mužské potomky. Ti byli po narození zabíjeni, zatímco dívky byly od věku sedmi let podrobovány vojenskému výcviku (nejčastější zbraní byl luk, dvoubřitá sekyra „labrys“, oštěp a disk s ocelovým lemem). Právě při něm jim jako jakási forma zasvěcení bylo odstraněno, odříznuto nebo upáleno, pravé prso¹⁾ (to je označováno jako mastokausis). Důvod byl jednoduchý: aby nepřekáželo v boji, zejména při střelbě lukem. Po skončení vojenské služby, během níž musely ženy zůstat pannami, se vdávaly a rodily děti. Podle některých historiků v čele těchto kmenů bojovných žen stály dvě královny, jedna se zabývala domácími záležitostmi, zatímco druhá vedla bojovnice do války.

V podstatě se jednalo o velmi agresivní a kruté bojovnice uctívající boha války Árese, které se několikrát střetly

i s Řeky²⁾. Nejznámější a nejpopulárnější zmínky o Amazonkách najdeme v řeckých bájích. Zde měl jeden z hrdinů Héraklés v rámci splnění svých dvanácti obtížných úkolů přinést pás královny Amazonek Hippolyté. Také další král Athén Théseus bojoval proti Amazonkám a nakonec se oženil s jejich královnou Antiopou, kterou se její družky neúspěšně pokusily „osvobodit“. Antiopa však spolu se svým manželem bránila Athény a v boji zahynula. Největším a jedním z posledních konfliktů s účastí Amazonek byla Trojská válka. Zde Amazonky vedené královnou Penthesileiou přišly na pomoc obléhaným Trójanům. Královna Penthesileia nakonec padla v souboji s Achillem a po složení slibu, že již nikdy proti Řekům nezvednou zbraně, mohly Amazonky odtáhnout s královniným tělem domů.

Jak se ale Amazonky dostaly až do označení jedné z největších jihoamerických řek? Může za to jeden z dobyvatelů Nového světa, Francisco Orellano, který v roce 1541 na cestě podél největší jihoamerické řeky objevil indiánský kmen s matriarchálním uspořádáním. Vzpomněl si na řecké pověsti a název řeky byl na světě.

Označení Amazonky bylo několikrát použito také v pozdější historii. Klasickým ilustračním příkladem jsou tzv. Dahomejské Amazonky neboli ženský pluk afrického Dahomejského království, dnes známého jako Benin. V historii království třetí král Houegbadja (1645–1685) totiž vytvořil z žen jednotku pro ochranu nového královského paláce v městě Abomey. Jeho následovník Agadja začlenil tuto ženskou jednotku královských bodyguardů do armády a začal ji využívat při svých expanzivních výpadech. K jejich největšímu rozmachu ale došlo za krále Ghezo, kdy počet ženských bojovnic dosáhl čísla pohybujiícího se mezi čtyřmi až šesti tisíci. Právě tyto bojovnice bojovaly proti francouzským

legionářům v roce 1890, kdy se nejvíce proslavily (poslední z těchto Amazonek zemřela v roce 1979).

Tyto moderní Amazonky byly v mnoha aspektech, zejména pokud jde o výcvik a disciplínu, podobné svým historickým předchůdkyním. O něco později se dokonce v jejich výzbroji objevily pověstné opakovačky Winchester a nože. V čele jednotky stála vždy žena.

Má-li být tento krátký historický úvod kompletní, je třeba se alespoň ve stručnosti zmínit také o japonské historii, přesněji o ženských bojovnicích, ženských protějšcích o něco více proslulých nindžů. Ano, i v rámci ninjutsu (ninpo), jak bylo toto umění skrytého boje označováno, existovaly ženské bojovnice, které byly nazývány kunoichi. Vedle svých mužských kolegů, kteří byli ryzími bojovníky, byly ženy spíše vy-
zvědačkami využívajícími své přirozené ženské intuice a šarmu. Tyto a další vlastnosti u nich byly ve zvláštním výcviku prohlubovány s cílem získat cesty případného cíle a svoje si přitom ponechat pod kontrolou. Tak se z nich staly expertky na podvody a vraždy, nezářka se vyrovnaly svým mužským kolegům, a v některých případech je dokonce překonávaly. Jak jsem již poznamenal, velký důraz ve výcviku kunoichi byl kladen na rozvíjení psychických sil. Výcvik probíhal za vedení mužského instruktora kantokushou, zpravidla ve stejných školách, jako byli cvičeni inindžové. Mimo známé umění nindžů byly kunoichi mistryněmi především v gojo-gyoku (princip pěti přání a citů: zbabělost/kyosha, lenost/rakusha, soucitnost/aisha, vznětlivost/disha a chtivost/kisha), s čímž souvisela i krycí činnost těchto bojovnic většinou se vydávajících za prostitutky, společnice nebo kartářky. S ohledem na to byly cvičeny v používání zbraní, jimiž byly obyčejné každodenní předměty (kakushi-jutsu), jako například jehlice do vlasů, vějíře, hřebeny, bižuterie aj. Vedle toho uměly usmrtit

nebo ochromit člověka tlakem prstů nebo vpichem na určitá energetická místa na těle. Ale nejoblíbenější zbraní byl jed, ať už rostlinný, živočišný, nebo minerální.

V historii těchto středověkých bojovnic existovaly v podstatě dvě skupiny, a to Karima a Shimmy. Shimmy kunoichi byly ženy pocházející z rodinného klanu bojovníků, zatímco druhou skupinu Karima kunoichi tvořili většinou vycvičení sirotci, kteří neprodělávali kompletní výcvik. Právě tato druhá skupina sloužila první jako přípravná nebo zpravodajská podpora.

My se ale zaměříme spíše na moderní následovnice těchto historických bojovnic, speciálně na příslušnice zvláštních jednotek a zpravodajských služeb. A pro rozšíření obzoru nahlédneme také do světa terorismu a organizovaného zločinu.

Poznámky

¹⁾ *Podle některých historiků jim byla odstraněna prsa obě, což zase nekoresponduje s jejich pozdější péčí o narozené děti.*

²⁾ *Jeden z těchto střetů byl zaznamenán v podobě reliéfu „Boj Řeků s Amazonkami“, který byl vytvořen 352 př. n. l. a je k vidění na mauzoleu v Halikarnassu.*

OZBROJENÉ SLOŽKY

ZVLÁŠTNÍ JEDNOTKY

⊙ Česká republika ⊙

Trochu patrioticky budeme vždy začínat od České republiky, ať již existovala pod jakýmkoliv označením.

Abychom zachovali historickou kontinuitu, je nutno vrátit se zpět do let první světové války, tedy do období, kdy naše republika ještě neexistovala. Přesto se na několika frontách organizovali českoslovenští občané, aby bojovali proti nenáviděné nadvládě Habsburků, která neustále utlačovala jejich práva. Útočištěm pro tyto bojovníky za svobodu se fakticky staly tři země, a to Francie, Itálie a Rusko. Právě v posledně jmenované zemi pomáhala československým legiím, značně efektivně bojujícím na straně carské armády, jedna z žen, Božena Seidlová. Tato neohrožená žena pomáhala svým druhům v jejich boji v průběhu vítězného tažení Sibiří. Působila jednak jako kurýrka, jednak také jako zpravodajská agentka, když při přechodech bolševické fronty sbírala zpravodajské informace tolik potřebné pro svoje spolubojovníky.

Rovněž druhý světový válečný konflikt zaznamenal aktivní účast žen na bojištích. Musíme se za nimi ale vypravit do dnes již neexistujícího Sovětského svazu¹⁾, kde počátkem roku 1942 začal vznikat jeden ze zárodků naší armády. Mezi přicházejícími dobrovolníky (12 000 osob), často z ruských gulagů, bylo i mnoho žen (600)²⁾. Zpočátku tvořil velký počet

ženských příslušnic týlové složky, avšak postupně jich bylo několik určeno pro odstřelovačský výcvik a zapojily se rovněž jako výsadkářky v rámci 2. čs. samostatné paradesantní brigády³⁾. Mezi nejznámější příslušnice této naší první výsadkářské jednotky patřila tehdy sedmnáctiletá Lýdie Studníčková Horálková. Byla to nejmladší příslušnice v čs. jednotkách na východě vůbec. Narodila se 16. února 1927 v Kyjevě, v rodině československého legionáře, jenž zůstal po odsunu svých krajanů na Ukrajině, kde se pak oženil s místní dívkou. Mladá Lýdie měla dva bratry, s nimiž chodila do české školy a poté i na českou střední školu. Po vypuknutí války byl její otec s rodinou internován v Orankách, později v Bykově, kde Lýdie pracovala na místní poště. Nakonec byl otec zavřen do jednoho z pověstných gulagů, odkud se dostal po přihlášení k tvořící se čs. jednotce v Buzuluku. Tam ho posléze následoval i zbytek rodiny. Mladá Lýdie byla ovšem nezletilá, a tak i přes svůj nesporný zájem o bojovou techniku působila nejprve jako pomocná síla. Avšak poté, co získala informace o formování 2. čs. samostatné paradesantní brigády v Jefremově, neodolala a po přepsání data narození v přihlášce byla v lednu 1944 přijata na funkci radistky. Již jako výsadkářka se účastnila bojů v rámci Karpatsko-dukelské operace a 4. října byla vysazena na podporu Slovenského národního povstání na letišti Tri Duby (těchto bojů se zúčastnilo patnáct příslušnic 2. parabrigády). Po ústupu do hor působila pod krycím jménem Marie Stančíková ve zvláštní operační skupině TARZAN, s níž prováděla útoky na místní německé posádky. V únoru 1945 přešla frontu, aby v Kežmarku absolvovala zvláštní spojařský kurz s cílem dalšího vyslání do nepřátelského týlu. K tomu však již v důsledku německé kapitulace nedošlo. Po rehabilitačním léčení se vrátila do armády, kde dosáhla důstojnické hodnosti a za válečné zásluhy

získala Československý válečný kříž 1939 a Řád Slovenského národního povstání II. třídy.

Střídavě působila v administrativě, v roce 1950 byla v rámci probíhajících armádních čistek propuštěna, a v srpnu téhož roku byla dokonce zbavena vojenské hodnosti.

Později se provdala za A. Horálka. Počátkem 60. let minulého století jí byl přiznán vojenský invalidní důchod. Zemřela 7. června 2006 v Nových Klečanech u Nymburku.

Jak ještě uvidíme dále, podle sovětského vzoru bylo vycvičeno několik československých žen také jako odstřelovačky. Mezi nejznámější patří Marie Ljalková-Lastovecká. Tato volyňská Češka se narodila 3. prosince 1920 v rodině Petrušákových ve vesnici Horoděnko na Ukrajině. Jak později vzpomínala, její otec ji vychovával spíše jako kluka, učil ji střílet a jezdit na traktoru. Po absolvování základní školy pokračovala ve studiu na průmyslové škole ve Stanislavce, odkud však po dvou letech odešla, aby podporovala rodiče v rodné vsi. Stala se traktoristkou v místním kolchozu, kde potkala i svého prvního muže, Rusa Michaila Petra Ljalka, který po vypuknutí války odešel k Rudé armádě. Marie byla na jaře 1942 s rodinou evakuována do vnitrozemí, do Oranky. Právě zde se k ní dostala výzva československých vojenských představitelů v SSSR k formování čs. vojenské jednotky v Buzuluku. Cítila se jí být oslovena, a tak byla již 1. března 1942 zařazena ve funkci zdravotnice k náhradní rotě 1. čs. samostatného praporu. Při střeleckém výcviku, kdy na vzdálenost osmi set metrů hravě zasahovala terč nekrytě stojící figury do hlavy, si jí povšiml její velitel. Neponechal si nesporné vlohы zdravotnice Ljalkové ke střelbě jenom pro sebe, a tak následovalo doporučení do speciálního tříměsíčního výcviku pro odstřelovače. Ten jako první československá žena absolvovala na

výtečnou. Právě zde se seznámila se svou další kolegyní a kamarádkou V. Biněvskou, o níž bude ještě řeč dále.

Po absolvování speciálního výcviku byla zařazena jako odstřelovačka u 2. pěší roty velitele nadporučíka Kudliče 1. čs. samostatného praporu. Její zbraň byla automatická puška sovětské výroby SVT-40⁴⁾, s níž se zúčastnila i prvního bojového křtu v proslulé bitvě u Sokolova. Zde v březnu 1943 zaujala společně se svojí rotou postavení u vesnice Aťrechovka. V průběhu těžkých bojů u řeky Mže však byla raněna. Zmatek při ústupu pak zavilil, že byla u své roty nejprve prohlášena za mrtvou. O to větší byla radost jejích spolubojovníků, když se mezi nimi opět objevila. Právě tento moment ji však přivedl k rozhodnutí odložit zbraň a nadále působit ve svém původním oboru jako zdravotnice. Ještě chvíli fungovala jako odstřelovačka, zejména při bojích na Ukrajině. Měla na svém kontě třicet úspěšných zásahů, které jí vynesly nejen poddůstojnickou hodnost (desátnice), ale také Československý válečný kříž 1939 a Řád rudé hvězdy. Současně působila jako instruktorka v kurzu odstřelovačů a podílela se také na zastřelování nových zbraní. V létě roku 1944 konečně odešla jako zdravotnice k 1. čs. samostatné tankové brigádě. Právě toto povolání se také stalo jejím dalším životním osudem. Po válce pracovala v hodnosti rotmistryně zdravotní služby ve Vojenské nemocnici v Praze, poté v Olomouci. Dne 1. března 1947 byla přijata do trvalého služebního poměru v armádě a byla povýšena do důstojnické hodnosti. Nakonec odešla v hodnosti plukovníka do zálohy a žila v Brně. Za své bojové nasazení obdržela v roce 2010 od prezidenta Řád Bílého lva II. stupně vojenské skupiny. Tato ostřílená válečná veteránka, zdravotnice a slavná odstřelovačka umírá 7. listopadu 2011 v Brně, kde je i pochována.